

2026-04-13

Dnr: 5.2.1- 2026-65

Klimat- och näringslivsdepartementetkn.remissvar@regeringskansliet.se**Remissvar promemoria Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri**

KN2025/02439

Sametinget har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian *Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri*. Yttrandet utgår från Sametingets uppdrag att främja samiska intressen och säkerställa att urfolksrättigheter beaktas i beslutsprocesser som berör samiskt liv, markanvändning och kultur.

Övergripande ställningstagande och inledning

Sametinget ser ett behov av effektiva och rättssäkra tillståndsprocesser i omställningen till ett hållbart samhälle. Sametinget vill samtidigt understryka att denna omställning inte får ske på ett sätt som urholkar samiska rättigheter, rennäringens långsiktiga förutsättningar eller möjligheten att bedriva samisk markanvändning.

Sametinget bedömer att promemorian till stor del fokuserar på administrativa och processuella frågor, men att den i sin nuvarande utformning inte tillräckligt beaktar lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket eller de bestämmelser som framgår av lagstiftning som reglerar samråd med berörda samer. Sametinget ser en betydande risk för att den särskilda prioritet som ges åt strategiska projekt enligt EU-förordningarna leder till att samiska rättigheter i praktiken får stå tillbaka för industri- och försörjningspolitiska mål.

Det samiska folkets status som urfolk medför särskilda kollektiva och individuella rättigheter. Dessa rättigheter utgör en förutsättning för att det samiska folket ska kunna fortsätta utöva och utveckla sin kultur, sina språk och sina traditionella näringar. Vid tolkning och tillämpning av nationell rätt måste folkrättsliga principer ges betydelse. Oavsett strategisk status på projekt måste Sverige beakta internationell urfolksrätt och respektera de samiska rättigheterna och markrättigheterna.

Čujuhus/adress

Box 90

981 22 GIRON/KIRUNA

Besöksadress: Adolf Hedinsvägen 58

Telefovdna/telefon

0980 - 780 30 (vx)

Org.nr.: 202100-4573**E-boasta**

e-post: kansli@sametinget.se

www.sametinget.se

Sametinget emotser att de synpunkter som framgår av yttrandet beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet och i tillämpningen av EU-förordningarna i Sverige.

Tidsfrister och begreppet "fullständig ansökan"

Promemorian föreslår att EU-förordningarnas tidsfrister ska börja löpa när kontaktpunkten bekräftar att en ansökan är fullständig. En ansökan som rör samisk markanvändning kan inte anses fullständig om konsultation enligt konsultationsordningen inte har genomförts. Tidsfrister bör av den anledningen inte börja löpa innan Sametinget och berörda samiska parter har konsulterats. Sametinget efterfrågar därför ett förtydligande om att konsultation med det samiska folket utgör en integrerad del av bedömningen av om en ansökan är fullständig.

Kontaktpunkternas roll och ansvar

Sametinget noterar att promemorian tilldelar vissa länsstyrelser rollen som samordnande kontaktpunkter. Sametinget anser att kontaktpunkternas samordningsansvar även måste omfatta säkerställande av konsultation enligt lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Sametinget menar att kontaktpunkternas uppdrag uttryckligen kopplas till konsultationsordningen samt att Sametinget informeras tidigt när projekt som berör samiska områden initieras inom kontaktpunktssystemet.

Sametinget är expertmyndighet för rennäring och sektorsmyndighet för utpekande av riksintresset rennäring och bör därför vara en myndighet som ska bistå kontaktpunkten med information som avses i första stycket 7§ förslag till förordning (2026:000) om kontaktpunkter och tillståndsförfaranden för kritiska råmaterial och nettonolindustri. De båda EU-förordningarna betonar att medlemsstaternas skyldigheter att skydda andra samhällsintressen kvarstår däribland rättigheter som följer av EU-rätt och nationell rätt. I svensk kontext omfattar detta bland annat:

- riksintressen enligt 3–4 kap. miljöbalken,
- skydd för rennäring och samisk markanvändning,
- skyldigheter enligt samråds- och konsultationslagstiftning,

Även om dessa inte räknas upp uttryckligen i artikeln är det tydligt att de aktuella EU-förordningarna inte är ett "genvägsinstrument" runt befintliga rättighetskydd.

Kontaktpunktens kommunikering med andra myndigheter

Sametinget vill särskilt framhålla att en ordning där kontaktpunkten ensidigt avgör om kommunikering ska ske riskerar att urholka syftet med konsultationsordningen som bygger på tidig information och reell möjlighet att påverka beslutsprocessen innan tidsmässiga och processuella låsningar uppstår.

Sametinget delar inte bedömningen att den korta handläggningstiden talar mot en reglering av samråd. Tvärtom medför snäva tidsramar ett ökat behov av tydliga och förutsebara regler för när och hur berörda myndigheter ska involveras, särskilt när grundläggande rättigheter kan påverkas. Sammanfattningsvis anser Sametinget att avsaknaden av ett krav på tidig kommunikering med berörda myndigheter riskerar att försvaga skyddet för samiska rättigheter, minska rättssäkerheten i tillståndsprocesserna och motverka syftet med både konsultationsordningen och samråd enligt nationell lagstiftning och internationella konventioner.

Yttrandet har lämnats av kanslichef Lars-Ove Sjajn efter föredragning av samhällsplanerare Brita Iren Thomasson och Elli-Ristin Tuorda, avdelningen för samiska näringar.